

Vergaderjaar 2018–2019

35 000 X

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Defensie (X) voor het jaar 2019

Nr. 82

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 januari 2019

Op 19 oktober heeft u mij verzocht een reactie te geven naar aanleiding van een melding van een voorval op de schietbaan Washikemba te Bonaire. Bij dit verzoek heeft u een bijlage meegestuurd van een e-mail die aan de Commandant der Strijdkrachten (CDS) is gestuurd. Met deze brief kom ik, wegens omstandigheden sterk verlaat, aan uw verzoek tegemoet. Mijn excuus daarvoor.

In de e-mail wordt melding gemaakt van een potentieel onveilige situatie op een politieschietbaan te Bonaire. Deze situatie werd op 2 oktober jl. door drie Defensiemedewerkers geconstateerd. De melders hadden bedenkingen bij onder meer het beheer, de bekendheid met het baanreglement en de status van het onderhoud van de baan. Meer in het bijzonder ging het daarbij om onderhoud aan de aarden wal die een buffer vormt tussen de schietbaan en de omgeving.

Omdat er volgens de melders sprake was van potentieel gevaar hebben zij zich genoodzaakt gezien om op 3 oktober jl. bij het Hoofd Operaties van de Koninklijke Marechaussee (KMar) op Bonaire een melding te doen van een vermoeden van een misstand. Daarbij deden zij tevens een beroep op de Klokkenluidersregeling.

Aansluitend heeft de KMar de melding als *Melding van Voorval* (MVV) geregistreerd in het daarvoor bestemde digitale meldsysteem. De drie melders zijn overigens nog gewoon werkzaam bij het onderdeel waar ze tot dan toe werkzaam waren, namelijk bij het Opleidings Trainings- en Kenniscentrum van de KMar. Zij hebben de status van klokkenluider en worden over de voortgang van de afhandeling op de hoogte gehouden.

De KMar heeft direct maatregelen genomen om de situatie te verbeteren. Zo is het baanreglement opnieuw aan alle betrokkenen bekendgemaakt.

Ook zijn de instructies voor de verantwoordelijke baancommandanten en afspraken over beheer en controle aangescherpt.

Op 9 oktober heeft de Commandant der Strijdkrachten (CDS) een e-mail van één van de melders ontvangen met daarin nogmaals de melding. De dag erna heeft de CDS een reactie per e-mail teruggestuurd waarin hij aangaf dat de daartoe geëigende instanties binnen Defensie met onderzoeken zijn gestart.

Conform de Klokkenluidersregeling is de melding doorgestuurd naar de secretaris-generaal (SG) en naar de Centrale Organisatie Integriteit Defensie (COID). De COID heeft op 15, 17 en 18 oktober meldgesprekken met de drie melders gevoerd en de melding getoetst aan de Klokkenluidersregeling. Uit het gesprek tussen de COID en melders volgde op 6 november een advies aan de SG om de melding te behandelen als een *vermoeden van een misstand*. Bij melding van een misstand mag de melder geen negatieve gevolgen van diezelfde melding ondervinden: hij geniet zogeheten «klokkenluidersbescherming». De SG heeft dit advies overgenomen.

Tijdens de afhandeling van de melding was nog niet helder of de door de KMar getroffen maatregelen voldoende gewaarborgd waren en of daarmee volledig aan de regelgeving van Defensie werd voldaan. Hierop is op 12 november besloten alsnog over te gaan op een gebruikersverbod voor Defensiepersoneel en de periodieke beoordeling af te wachten. Dergelijke beoordelingen worden uitgevoerd door de Militaire Commissie Gevaarlijke Stoffen (MCGS). Defensie heeft de baanbeheerder (de politie) van het gebruikersverbod op de hoogte gesteld.

Op 21 november heeft de SG een *Commissie van Onderzoek* (CvO) ingesteld. Deze CvO onderzoekt in hoeverre er sprake was van een (potentieel) onveilige situatie op de schietbaan op Bonaire. Ook wordt onderzocht wat hiervan in voorkomend geval de oorzaken waren en welke lessen Defensie uit dit voorval kan trekken. De melders worden in de derde week van januari door de CvO gehoord. Het resultaat van het onderzoek wordt naar verwachting medio februari 2019 afgerond.

Voor wat betreft de Inspectie Veiligheid Defensie (IVD) is het goed te vermelden dat deze zelfstandige afwegingen maakt en deze melding niet onderzoekt.

Nadat de MCGS de baan had beoordeeld, is deze op 4 december 2018 weer vrijgegeven voor gebruik door Defensie onder de voorwaarde dat wordt voldaan aan de door de MCGS vastgestelde beheersmaatregelen. De opvolging hiervan is een continue verantwoordelijkheid van de beheerder en de instructeurs. Vanwege deze reden is voorgeschreven dat de beheerder aanwezig is en toezicht houdt. De controle op uitvoering van de maatregelen komt aan de orde in de periodieke tweejaarlijkse MCGS-beoordeling. Overigens is het laatste beoordelingsrapport gedeeld met de beheerder en zijn ook de andere gebruikers geïnformeerd.

De Staatssecretaris van Defensie,
B. Visser